

Harmaalokin pesintä rakennuksessa

LASSE KOSONEN & RISTO MÄKINEN

Lokkilintujen pesintä rakennuksissa on ilmiönä suhteellisen nuori. Ensi kertaa harmaalokkien todettiin pesivän talojen katoilla 1800-luvun lopulla Mustanmeren rantakaupungeissa Bulgariassa (KUMERLOEVE 1957) ja sittemmin ilmiö on todettu monin paikoin esim. Saksassa (GOETHE 1960) ja Brittein saarilla, missä rakennuspesinnän yleistymisen on ollut nopeaa ja sitä on viime aikoina tarkoin selvitelty (esim. CRAMP 1971, MONAGHAN & COULSON 1977). Cramp mainitsee rakennuspesinnän yleiseksi harmaalokilla, mutta tavalliseksi myös pikkukajavalla ja selkälökilla; muutama tapaus on todettu myös meri- ja kalalokilla. Ruotsista ei Crampin mukaan ole vastaavanlaisia tietoja kuin kalalokista. Suomessa kalalokki pesii silloin tällöin latoihin, aittoihin yms. rakennelmiin, mutta lokkien rakennuspesintää kaupunkiympäristössä ei ole tiedossa. Kirjallisuudessa tunnetaan vain kalatiiran rakennuspesintä Tampereelta, missä 1960-luvun puolivälistä alkaen on tehdashallin kattotasanteilla pesinyt pieni yhdyskunta (HAKALA & JOKINEN 1971).

Harmaalokki on pesinyt ainakin kolmena vuonna Tampereen keskustassa Tammerkosken partaalla nk. Verkatehtaan alueella tehdasrakennusten katoilla. 23—27.7.1975 havaittiin kolmikeroksisen värjäämörakennuksen katolla 3 lentokyyvytöntä, mutta jo hyvin varttunutta poikasta ja 17.7.1976 2 poikasta, jotka lähtivät lentoa 30.7. Pesä sijaitsi ilmeisesti harjakaton ja ilmastointikanavan torven taitteessa alhaalta käsin näkymättömissä. 12.6.1977 havaittiin harmaalokkiemion oksentavan kuvustaan ruokapalloa pienelle untuvapoikaselle, ja 2.7. katolla oli edelleen yksi suurikokoinen poikanen. Paikalla lenteli tuolloin kymmenkunta joutilaan näköistä harmaalokkia. Kunakin vuonna varmistettiin siis yhden parin pesintä, mutta tarkailua suoritettiin vain alhaalta käsin, joten mahdolliset muut pesät ovat voinet jäädä huomaamatta. Mainittu värjäämörakennus on nyt purettu, mutta pesinnälle sopivan näköisiä kattoja on riittämiin.

Brittein saarilla harmaalokkien rakennuspesintä levisi ripeästi vuodesta 1939 alkaen, jol-

loin todettiin vain 6 pikku yhdyskuntaa tai yksittäistä paria, mutta 1969—70 oli jo 55 paikalla 1250 paria (CRAMP 1971) ja 1976 92 paikalla 2968 paria (MONAGHAN & COULSON 1977). Brittein saarilla rakennuspesinnän yleistyminen on ilmeisesti seurausta lokkipopulaatioiden voimakkaasta kasvusta. Koska harmaalokki on meilläkin nopeasti yleistynyt viime vuosina (esim. v. HAARTMAN ym. 1963—72), saattaa rakennuspesintä yleistyä ajan oloon myös Suomessa.

Kirjallisuus

- CRAMP, S. 1971: Gulls nesting on buildings in Britain and Ireland. — *British Birds* 64: 476—487.
- GOETHE, F. 1960: Felsbrütertum und weitere beachtenswerte Tendenzen bei der Silbermöwe. — *Proc. XII Int. Ornith. Congr.* 1958:252—258.
- v. HAARTMAN, L., O. HILDÉN, P. LINKOLA, P. SUOMALAINEN & R. TENOVUO 1963—72: Pohjolan linnut värikuvin. — Helsinki.
- HAKALA, T & M. JOKINEN 1971: Pesivä kalatiirapopulaatio tehdashallin katolla. — *Ornis Fennica* 48:135—137.
- KUMERLOEVE, H. 1957: Silbermöwenbruten auf Hausdächern. — *Ornith. Mitt.* 9:112.
- MONAGHAN, P. & J. C. COULSON 1977: Status of large gulls nesting on buildings. — *Bird Study* 24:89—104.

Summary: Herring Gulls nesting on a building

In 1975—77, at least one pair of Herring Gulls *Larus argentatus* nested successfully each year in the centre of Tampere, the second largest town in Finland, on the roof of a three-storeyed factory building. This is the first record of gulls nesting on buildings in Finland.